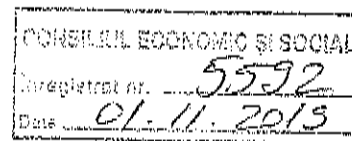

Parlamentul României
Senat

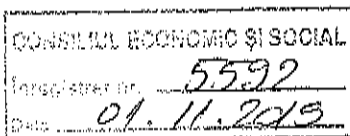

Către : BIROUL PERMANENT AL SENATULUI

În temeiul art. 92 din Regulamentul Senatului și al art. 74 alin. (4) din Constituția României, republicată, vă înaintăm spre dezbatere și aprobare **Lege privind protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele de credit**, însoțită de expunerea de motive. Solicit dezbaterea în procedură de urgență.

Inițiator

Senator Daniei Cătălin ZAMFIR

EXPUNERE DE MOTIVE

1. *Riscul valutar* este o consecință imediată a creditului în valută, care transformă relativ facil acest act juridic creator de datorie într-un produs financiar sau serviciu riscant (periculos). Deși pare a fi natural¹, adică presupus de însăși formula contractuală aleasă de consumator (care îi permite acestuia să se împrumute mai ieftin, adică la dobanzi și cu costuri mai mici decât cele practicate la creditele în euro sau în moneda națională, în schimbul unei alegeri conștiente a riscului de variație a cursului), în realitate, riscul valutar înseamnă un pericol real pentru consumatorul obișnuit întrucât, dincolo de oscilațiile relativ normale ale cursului valutar, există întotdeauna un risc supra-adăugat² de hiper-valorizare a monedei de plată. Acest pericol este inerent perioadelor de criză sau de turbulențe ale pieței, când cei ce dețin lichidități se „refugiază” în depozite în moneda respectivă, pentru a se apăra de riscul de erodare a valorii reale a lichidităților (*safe haven*), ceea ce îi conferă un grad foarte ridicat de *imprevizibilitate*. De aceea, pentru a evita riscul de pierdere, cauzată atât consumatorului, cât și creditorului financiar, acesta din urmă are obligația de avertizare și de consiliere a consumatorului asupra riscului valutar.

Departea de a fi o sarcină excesivă impusă creditorului, această obligație este o modalitate de auto-protecție a creditorului față de supra-îndatorarea sau insolvabilitatea debitorului, care poate interveni oricând în urmarea unei hiper-valorizări a monedei de plată. Atunci când creditul de retail în moneda străină se caracterizează prin suportarea variației cursului de schimb valutar exclusiv de către împrumutat, acesta având reprezentarea unui curs de schimb foarte stabil la momentul acordării creditului (în realitate acest curs fiind stabil doar din perspectiva creditorului, pentru debitor operând, în perioade de criză, o hiper-valorizare), riscul de supra-îndatorare și ruină a debitorului au grave repercursiuni *asupra creditorului*, care nu își va mai putea realiza creanța integral și, eventual, va fi nevoit să vândă restul creanței rămasă neacoperită după vânzarea imobilului ipotecat, către colectori de creanțe, la prețuri derizorii. Împrumutatul beneficiază, aparent, de o dobândă micșorată pe durata primilor ani de rambursare a creditului în valută, în contrapartida unui risc reportat asupra anuităților sau a ratelor ulterioare (viitoare) dar, în primul rând, costurile acestui credit sunt egale sau chiar mai mari decât produse similare în moneda națională și, în al doilea rând, hiper-valorizarea monedei de plată, în legătura cu care debitorul nu a fost avertizat, majorează la cote insuportabile volumul de plăți lunare în moneda națională, ceea ce determină treptat, dar sigur, ruina debitorului. Multiplicat cu numere ce reprezintă rata de neperformanță a portofoliului de credite ale creditorului financiar, acest risc individual de neplată devine un risc major de insolvabilitate sau chiar de colaps al creditorului financiar însuși.

Prin lege urmează a se stabili, ca modalitate de protecție a consumatorului contra riscului de hiper-valorizare a monedei de plată, regula imperativă conform căreia obligația de plată a datoriei generate de actul juridic al creditării în valută este stabilizată la cursul de schimb din data perfectării contractului, la care se poate adăuga o variație de maxim 20% față de acest curs. În urmarea avertizării asupra riscului de hiper-valorizare, obligație care incumbă creditorului

¹ Conform hotărârii CJUE din speta Andriuc (C – 186/16), dacă riscul valutar asumat de consumator este o contra-prestație pentru un cost mai redus al creditului, clauza de risc valutar face parte din obiectul principal al contractului și, deci, nu poate fi supusă analizei caracterului abuziv, cu condiția ca aceasta clauza de asumare a riscului valutar să fie exprimată într-un limbaj clar și (usor) inteligibil.

² Acest risc supra-adăugat al hiper-valorizării a fost explicat de Curtea Constituțională, prin decizia CCR nr.623/2016.

financiar, consumatorul va putea cere conversia în moneda națională sau într-o monedă străină, cu condiția ca, în acest caz, consumatorul să fie acoperit natural contra riscului valutar.

2. Pentru eliminarea unor posibile inechități și discriminări între consumatori, în funcție de momentul încheierii sau perfectării actului juridic creator al datoriei, *legea urmează a se aplica și contractelor aflate în curs de derulare* la data intrării sale în vigoare.

Prin Decizia nr.701/2017, Curtea Constituțională a României (CCR) a constatat că:

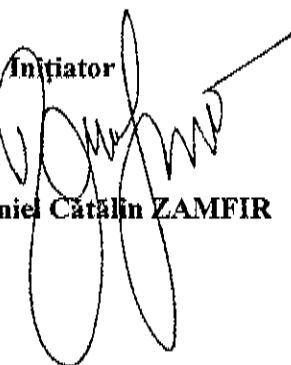
“52. [...] niciun text constituțional nu împiedică legiuitorul să intervină în executarea acestor contracte în vederea reechilibrării lor, cu respectarea condițiilor [...] referitoare la buna-credință și echitatea ce trebuie să guverneze această materie;

53. [...] măsura [...] este adecvată, necesară și [...] respectă un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele individuale; [...] această orientare legislativă a ținut seama de realitățile socioeconomice existente, aspect cu privire la care legiuitorul are o largă marjă de apreciere, precum și de particularitățile și specificul circumstanțelor referitoare la iminența începerii sau continuării procedurii de executare silită cu efecte iremediabile asupra consumatorului, respectiv la relația profesionist-consumator în care acesta din urmă se află într-o situație de inferioritate economică. [...]

54. [...] măsura [...] configurează un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele particulare, în sensul că pune în balanță, pe de o parte, protecția imediată și nemijlocită a consumatorilor, așadar, a unui largi sfere de persoane care, deși situate într-un raport de egalitate juridică, formală cu profesioniștii, totuși, sub aspectul puterii lor economice, apreciate în mod individual, se află într-o evidentă relație de inferioritate, și, pe de altă parte, interesul profesioniștilor de a-și vedea executate sumele de bani rezultate din contractele de credit. [...] nu este de admis ca o realitate juridică, formală, rezultată din contractul de credit să prevaleze asupra regulilor de echitate și bună-credință care guvernează materia contractelor civile”.

3. O economie de piață și o societate ghidată de valori supreme, cum sunt dreptatea, egalitatea de șanse și libertatea individuală, nu pot prolifera și nu se pot consolida în lipsa unui necesar echilibru al raporturilor juridice dintre creditori și consumatori

Inițiator

Senator Daniel Cătălin ZAMFIR

LEGE privind protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele de credit

Nr. Crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
1.	Rotaru Jan	PPS	
2.	VAMBRANACHE	MROU PSD	
3.	MARCIU OVIDIU	PSD	
4.	MIREA SIMONA	PSD	
5.	DINA CARMEN	P.S.D.	
6.	LYRALIS IDA	PSD	
7.	AN CARMEN	PSD	
8.	CHIRALITA IOANA	PSD	
9.	MURARU NICOLETA	PSD	
10.	MIHU STEFAN	PSD	
11.	ARCAN EMILIA	PSD	
12.	ROMA CANO LIVIA	PSD	
13.	VASILE TOMA	PSD	
14.	BUTUNGI D	PSD	
15.	NATEI BORAN	PSD	
16.	NITA LILIE	PSD	
17.	IRIEA SCARLAT	PSD	
18.	FEDERONCI DINA	PSD	
19.	IOBDAE VIRGINEL	PSD	
20.	ITAZILU LIVIU	PSD	
21.	SILIBESCU ANINA	PSD	
22.	Breaz Daniel	PSD	
23.	lyra Helena	PSD	
24.	GIORGHEA CARMEN	PSD	
25.	LODOG Flavia	PSD	

**LEGE privind protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele
de credit**

Nr. Crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
26.	Duce Ștefan	PSD	
27.	BODOL FLORENTIN	PSD	
28.	Carloțean Ștefan	PSD	
29.	TRUȘIN LUCIAN	PSD	
30.	LEHEȘ IOAN	PSD	
31.	CAVOTAY	PSD	
32.	CIRCIUMON FI	PSD	
33.	AURICA ELENA	PSD	
34.	SBÎRNEA LILIANA	PSD	
35.	ECELERIUS ANDREI	PSD	
36.	Pop Lavinia	PSD	
37.	Pede Rodu Cornelia	PSD	
38.	Antonovici	PSD	
39.	Pop George	PSD	
40.	PĂNESCU DECUADRAN	PSD	
41.	PĂTURCĂ ROXANA	PSD	
42.	SĂCĂRĂ ȘTEFAN	PSD	
43.	Săvescu Horea	PSD	
44.	MAȘCOVICĂ ADRIAN	PSD	
45.	POLOȘTE NICOLAE	PSD	
46.	CRETU GABRIELA	PSD	
47.	DEP CĂMĂLIN RĂZVAN	PSD	
48.			
49.			
50.			

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
Inregistrat nr. 5592
Data 01.11.2019

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele de credit

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Art. 1. Prezenta lege se aplică raporturilor juridice dintre consumatori și creditorii financiari, stabilind regulile de protecție a consumatorilor contra riscului valutar în contractele de credit, în scopul prezervării echilibrului contractual și al asigurării integrității pieței financiar-bancare interne.

Art. 2. În sensul prezentei legi, prin termenii și expresiile de mai jos se înțelege:

- a) *consumator* este o persoană fizică sau un grup de persoane fizice care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri în afara activității sale comerciale; calitatea de consumator care acționează în scopuri personale sau familiale se prezumă și se analizează în raport de contractul care intra sub incidența prezentei legi, și nu de întreaga activitate a debitorului;
- b) *creditor financiar* este o instituție de credit autorizată de BNR, o instituție financiară ne-bancară sau un colector de creanțe autorizat conform legii;
- c) *colector de creanțe* este o persoană fizică sau juridică care desfășoară, în baza unei autorizații prealabile administrative, activități de recuperare a creanțelor, prin intermediul unui mandat dat de creditorul financiar sau în urma achiziționării creanțelor de la creditorul financiar;
- (d) *credit în valută* este un contract de credit sau un împrumut exprimat în altă monedă decât moneda națională în care consumatorul își încasează principalele venituri;
- (e) *șocul valutar* este orice variație a cursului de schimb al monedei de plată sau de indexare a contractului față de moneda națională, variație care atinge sau care depășește plafonul maxim stabilit de BNR prin regulamente sau norme.

Art. 3. În cazul imposibilității consumatorilor de a suporta volumul ridicat de plăți aferent creditului în valută, antrenat de clauzele care trec riscul valutar, expres sau implicit, asupra consumatorului, sunt interzise denunțarea unilaterală și/sau executarea silită a contractului de către creditorul financiar pe o perioadă de 90 de zile calendaristice, calculate de la data notificării imposibilității executării, efectuată de debitor în orice formă scrisă.

(1) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care contractele de credit în valută au fost externalizate de către instituția de credit sau de către instituția financiară ne-bancară către un terț.

Art. 4. (1) În vederea echilibrării și a menținerii utilității sociale a contractului, creditorii financiari sunt obligați să efectueze, la cererea consumatorilor, conversia monedei de plată a contractului în lei sau în altă monedă în care consumatorii își obțin majoritatea veniturilor.

(2) Conversia poartă asupra monedei de plată sau de indexare a contractului și se realizează prin act adițional la contractul de credit.

(3) Conversia se face la cursul de schimb din data încheierii sau a perfectării contractului, plus o variație maximă de 20% față de acest curs inițial.

Art. 5. Clauzele relative la costul total al creditului sunt fixate, la cererea consumatorului, prin raportare la data încheierii sau a perfectării contractului ori, după caz, prin raportare la costurile creditului aplicate de instituția de credit la data efectuării conversiei. În caz de dubiu în privința nivelului acestor costuri, se aplică soluția cea mai favorabilă consumatorului.

Art. 6. În caz de refuz explicit al cererii de revizuire amiabilă a contractului sau în caz de întârziere cu mai mult de 45 de zile a răspunsului la o astfel de cerere, consumatorul va putea solicita instanței competente adaptarea judiciară a contractului. Dispozițiile art. 200 din Codul de procedură civilă nu sunt aplicabile cererii de adaptare judiciară a contractului.

Art. 7. De la data cererii de conversie și până la data actului adițional la contract sau a hotărârii judecătorești definitive pronunțată în soluționarea cererii de adaptare judiciară a contractului, efectele acestuia se suspendă, curgerea dobânzilor, a penalităților și a celorlalte accesorii ale creditului fiind întreruptă. În cazul în care instanța respinge cererea de adaptare judiciară contractului, creditorul financiar va putea pretinde dobânzi, comisioane, penalități și alte accesorii ale creanței numai dacă reclamantul a formulat cererea cu rea-credință.

Art. 8. Din inițiativa creditorului, în vederea echilibrării contractului și a prezervării utilității sale sociale, se pot adopta și alte soluții, prin acordul părților, constând în reducerea sau ștergerea parțială a creanței, reeșalonarea acesteia sau refinanțare.

Art. 9. Dispozițiile art. 3-8 se aplică și în cazul în care creditul în valută a fost externalizat de către instituția de credit sau de către instituția financiară non-bancară.

Art. 10. Dispozițiile art. 3-8 nu împiedică aplicarea dispozițiilor Legii nr.193/2000 privind clauzele abuzive în contractele încheiate între profesioniști și consumatorii și nici aplicarea Legii nr.3263/2007 privind practicile comerciale incorecte.

Art. 11. Dispozițiile din dreptul comun referitoare la nulitate sau la alte cauze de înlăturare, totală sau parțială, a efectelor contractului, se aplică numai dacă sunt mai favorabile consumatorilor. În caz de nulitate totală a contractului, repunerea în situația anterioară privește doar capitalul, nu și dobânzile, comisioanele, penalitățile și celelalte costuri ale contractului.

Art. 12. În condițiile Legii nr.193/2000 privind clauzele abuzive în contractele comercianților cu consumatorii, clauzele contractuale care trec riscul valutar, expres sau implicit, asupra consumatorului, și care au caracter abuziv, sunt lipsite de efect în ce-i privește pe consumatori.

Art. 13. (1) Camuflarea trecerii riscului valutar asupra consumatorului, prin clauze contractuale ambigui, opace sau insidioase ori prin utilizarea de reclame mincinoase, constituie practici incorecte ale creditorilor financiari și se sancționează conform Legii nr.363/2007 privind practicile incorecte ale comercianților.

(2) Constituie contravenție și se sancționează conform Legii nr.12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite fapta creditorului financiar de a insera în contracte și de a utiliza clauze care trec integral riscul valutar, expres sau implicit, asupra consumatorului.

(3) Constatarea și sancționarea contravenției de la alin. (2) sunt în competența Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor.

Art. 14. În sensul prezentei legi, are calitatea de consumator și codebitorul, precum și fideiursorul care nu are calitatea de asociat, acționar semnificativ, administrator, director sau membru al organelor de conducere la debitorul principal – persoană juridică. Sunt asimilați fideiursorului și girantul și avalistul unei cambii sau al unui bilet la ordin care garantează prin semnatura pe cambie sau pe biletul la ordin o creanță care intră sub incidența prezentei legi.

Art. 15. Prezenta lege este aplicabilă și contractelor în derulare, în scopul echilibrării prestațiilor și al reducerii riscurilor generate de astfel de contracte.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art. 75 și art. 76 din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

Ion-Marcel CIOLACU

**PREȘEDINTELE
SENATULUI**

Teodor MELEȘCANU